

การจัดการความรู้
(knowledge Management : KM)
ประจำปีการศึกษา 2564

ชื่อเรื่อง

KM กลยุทธ์การบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์

กิจกรรม

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM)

ประจำปีการศึกษา 2564

หน่วยงาน สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ

1. ประเด็นความรู้มหาวิทยาลัย : การจัดการเรียนการสอน
2. ชื่องค์ความรู้ : กลยุทธ์การบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์
3. คณะทำงาน (KM) จำนวน 12 คน มีรายชื่อดังนี้

1. นางนงลักษณ์	อ้นทะเดช	ประธาน
2. ดร.ศิริชัย	กิ่งสีดา	กรรมการ
3. ผศ.เพ็ญศิริ	โพธิ์ย่า	กรรมการ
4. ดร.วิรัตน์	บุตรวาปี	กรรมการ
5. ผศ.ดร.รัชดาภรณ์	ปิ่นรัตนานนท์	กรรมการ
6. ผศ.รัฐพรรัตน์	งามวงศ์	กรรมการ
7. ผศ.สุนทร	ดวงประเสริฐชัย	กรรมการ
8. ดร.ประชาสันต์	แว่นไธสง	กรรมการ
9. นางสาวศศิวิมล	กอบัว	กรรมการ
10. ดร.ศศิگانต์	ไพलगกลาง	กรรมการ
11. ดร.ภาคภูมิ	หมีเงิน	กรรมการ
12. ดร.ปิยรัตน์	งามสนิท	กรรมการและเลขานุการ

4. รายชื่อวิทยากร ถ่ายทอดความรู้

เป็นการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาจารย์ทุกคนในสาขาระบบสารสนเทศ

5. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์หรือโรคโควิด 19 Corona virus Disease 2019 (COVID-19) มีการระบาดในวงกว้าง องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคโควิด ๑๙ เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และจากสถานการณ์โรคระบาด COVID 19 ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของสาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งต้องยุติการเรียนการสอนในที่ตั้งลงกลางคันในระหว่างที่ภาคการศึกษายังไม่สิ้นสุด ซึ่งทางสาขาเองได้ปรับการเรียนการสอนทุกชั้นเรียนเป็นการเรียนการสอนบนระบบออนไลน์เป็นการเร่งด่วนเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องจนจบภาคการศึกษา นับตั้งแต่เริ่มมีการระบาด สาขาได้มีการติดตามประเมินสถานการณ์เพื่อพิจารณาวางกลยุทธ์รับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นำมาสู่แนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติซึ่งได้เริ่มต้นตั้งแต่เดือนมกราคมจนเป็นแนวทางที่ปฏิบัติเต็มรูปแบบตั้งแต่เดือนมีนาคม 2564 ในการดูแลการเรียนการสอนให้คงคุณภาพ บรรยากาศ และ การดูแลนักศึกษา ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการลดช่องว่างที่เกิดจากระยะห่างระหว่างผู้เรียน-ผู้เรียน และ ผู้เรียน-ผู้สอน ให้มากที่สุด

6. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติที่มีอาจเปิดการเรียนการสอนได้ตามปกติ

7. กระบวนการจัดการความรู้ (7 ขั้นตอน)

ได้ดำเนินการจัดการความรู้ ดังนี้

1. Knowledge Identifiation: กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์ที่ได้รับให้สอดคล้องกับความต้องการการนำไปใช้ประโยชน์

2. Knowledge Creation and Acquisition: ประธาน กรรมการ และเลขาธิการ ประชุมร่วมกันในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดหัวข้อการจัดการความรู้

3. Knowledge Organization: กำหนดอาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมรวมถึงรูปแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้

4. Knowledge Codification and Refinement: ระบุรูปแบบกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ รวมถึงจัดทำสื่อการให้ความรู้ และกำหนดรูปแบบวิธีการเผยแพร่

5. Knowledge Access: ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยการทำประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้สนใจจากที่ต่างๆ ให้ร่วมเข้ารับฟังการเผยแพร่ความรู้

6. Knowledge Sharing: ถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างคณาจารย์ที่เข้าร่วมประชุม KM

7. Learning: คณาจารย์ผู้เข้าร่วมได้นำความรู้ที่ได้รับไปสู่การต่อยอดพัฒนาให้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดในอนาคต ต่อยอดพัฒนา platform ให้สามารถขยายเป็นการใช้ประโยชน์ในการทำบทเรียนออนไลน์เสริมการเรียนรู้แก่นักศึกษา และอาจต่อยอดถึงการบริการสังคม

8. ผลการดำเนินงาน

1. การประชุม KM เป็นไปตามแผนการประชุม โดยจัดประชุมวันเดียวกับการประชุมอาจารย์ในสาขา เพื่อให้อาจารย์สามารถเข้าร่วมประชุมต่อได้เลยโดยไม่ต้องนัดเพิ่มนอกเวลา

2. เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามแผนที่วางไว้

3. ได้แนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดในอนาคต

4. คณาจารย์กรรมการได้ร่วมถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

แนวปฏิบัติที่ดี

เรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์

สถานการณ์หรือโรคโควิด 19 Corona virus Disease 2019 (COVID-19) มีการระบาดในวงกว้าง องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคโควิด ๑๙ เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และจากสถานการณ์โรคระบาด COVID 19 ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต การทำงาน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนของสาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งต้องยุติการเรียนการสอนในที่ตั้งลงกลางคันในระหว่างที่ภาคการศึกษายังไม่สิ้นสุด ซึ่งทางสาขาเองได้ปรับการเรียนการสอนทุกชั้นเรียนเป็นการเรียนการสอนบนระบบออนไลน์เป็นการเร่งด่วนเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องจนจบภาคการศึกษา นับตั้งแต่เริ่มมีการระบาด สาขาได้มีการติดตามประเมินสถานการณ์เพื่อพิจารณาทางเลือกรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นำมาสู่แนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติซึ่งได้เริ่มต้นตั้งแต่เดือนมกราคมจนเป็นแนวทางที่ปฏิบัติเต็มรูปแบบตั้งแต่เดือนมีนาคม 2564 ในการดูแลการเรียนการสอนให้คงคุณภาพ บรรยากาศ และ การดูแลนักศึกษา ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการลดช่องว่างที่เกิดจากระยะห่างระหว่างผู้เรียน-ผู้เรียน และ ผู้เรียน-ผู้สอน ให้มากที่สุด

การสื่อสารกับนักศึกษาในภาวะพิเศษ

- การติดต่อนักศึกษารายชั้นปีผ่าน Line Application เพื่อให้การสื่อสารครอบคลุมมากที่สุด โดยมีการติดต่อนักศึกษาที่เป็นตัวแทนชั้นปี หรือหัวหน้าชั้นปีเพื่อเป็นผู้ประสานงานแต่ละชั้นปี
- มีการพูดคุยกับนักศึกษาเพื่อสื่อสารและติดตามความเป็นอยู่เสมือนยังมีการเปิดเรียน เนื่องจากในสภาวะปรกติทางคณะมีนโยบายที่ให้การดูแลที่ใกล้ชิดนักศึกษา การหมั่นติดตามพูดคุยกับนักศึกษาช่วยให้นักศึกษารู้สึกคลายความกังวล และลดความเครียดจากการที่รู้สึกว่าการกำลังเรียนอย่างโดดเดี่ยว

การจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องขอความร่วมมืออาจารย์ในการทบทวนปรับเนื้อหาการสอนให้สามารถถ่ายทอดออนไลน์ได้เข้าใจง่าย ไม่เสียเวลาไปกับเรื่องด้านอุปกรณ์และเทคนิคเกินไป โดยกำหนดการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบ Live Class และ Video-on-Demand เป็นหลัก เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากความไม่พร้อมด้านทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษา และยังช่วยให้นักศึกษาเข้าถึงบทเรียนได้ในเวลาที่สะดวก สามารถดูซ้ำเมื่อ

ไม่เข้าใจได้ใน Live Class อาจารย์ผู้สอนจะมีการบันทึกการสอนไว้ทุกครั้ง ซึ่งการเผยแพร่เป็นแบบ Video-on-Demand ก็สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาความไม่พร้อมด้านทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาที่กล่าวข้างต้นได้ เช่นเดียวกัน และเพื่อเป็นการป้องกันการที่นักศึกษาจะเลียบทเรียนเพราะเห็นว่าเป็น Video-on-Demand ในแต่ละวิชาได้มีการกำหนดแบบฝึกหัดและมอบหมายงานที่กำหนดกรอบเวลาการส่งจำกัด เพื่อกำกับให้นักศึกษาเข้าเรียนตามกรอบเวลาที่ให้ไว้ และทำงานส่งเพื่อเป็นการเก็บคะแนนวัดผลไปในตัว

โมเดลการเรียน

สาขาได้เสนอแนวทางหรือโมเดลการจัดการเรียนการสอนในสภาวะที่ไม่ปกติให้อาจารย์เลือกใช้ไว้ 3 โมเดล โดยสามารถผสมผสานปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องสื่อสารกับนักศึกษาอย่างชัดเจนก่อนการปรับ ดังนี้

- โมเดลที่ 1 : Video-on-Demand 100% + Assignment เป็นรูปแบบที่อาจารย์ทำสื่อวิดีโอเผยแพร่ โดยไม่มีการจัดชั้นเรียนออนไลน์สดประกอบ

- โมเดลที่ 2 : Video-on-Demand + Live Tutorial Session + Assignment เป็นรูปแบบที่อาจารย์ทำสื่อวิดีโอเผยแพร่และมีชั่วโมงนัดหมายกับนักศึกษาเพื่อตอบข้อซักถาม และย้ำประเด็นที่เข้าใจยาก

- โมเดลที่ 3 : Live Class + Assignment เป็นรูปแบบที่ใช้ในกรณีที่ต้องจัดการเรียนการสอนแบบสด

ห้องเรียนออนไลน์

เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียเวลาไปกับการติดตั้ง platform ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์มากเกินไป สาขาจึงขอความร่วมมืออาจารย์ให้ใช้ Microsoft Teams ให้เป็นสื่อกลางหลักในการติดต่อและการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์และนักศึกษา โดยช่องทางนี้นักศึกษาสามารถติดตามเนื้อหา วิดีโอการสอน และสามารถส่งงานได้ รวมถึงสามารถใช้เป็นช่องทางการติดต่อระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ประจำวิชา

การเผยแพร่เนื้อหาการสอนออนไลน์ ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ประจำวิชาจัดทำหน้าบทเรียนออนไลน์บน LMS เพื่อการเผยแพร่บทเรียนในช่วงเวลาการระบาดฯ

2. อาจารย์ประจำวิชาจัดทำวิดีโอการสอนด้วยวิธีที่ทันสมัย มีเอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด ประกอบบทเรียน โดยให้จัดทำวิดีโอที่มีความยาวพอเหมาะ รูปแบบไฟล์ Mpeg 4 ส่วนเอกสารประกอบอยู่ในรูป PDF จัดชุดพร้อมเผยแพร่แก่นักศึกษา

3. ช่องทางการเผยแพร่มีดังนี้

3.1 ผ่านระบบ LMS

3.2 ผ่าน Youtube

3.3 ผ่าน MS Teams

การส่งงาน

ให้นักศึกษาส่งผ่าน MS Teams ของแต่ละวิชา รูปแบบงานที่มอบหมายนั้นสามารถเป็นได้หลากหลาย เช่น เรียงความ การตอบคำถาม ไปจนถึงการทำวิดีโอแนะนำเสนอโดยนักศึกษาส่งเข้ามาเพื่อดูและเรียนรู้ร่วมกัน

การวัดผลการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา

การวัดผลการศึกษาโดยหลักการว่า “การสอบไม่ใช่คำตอบเดียวในการวัดผล” โดยเน้นเป็นการมอบหมายงานเก็บคะแนน หรือการสอบย่อยเพื่อวัดผลแต่ละองค์ประกอบการเรียนแทน ในรายวิชาที่มีความจำเป็นต้องทำการวัดผลการเรียนรู้และทักษะนักศึกษาแบบสด ให้อาจารย์ประจำวิชาแนะนำเสนอวิธีการสอบออนไลน์ที่เหมาะสม

แนวทางในอนาคต

1. การต่อยอดพัฒนาให้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดในอนาคต
2. การต่อยอดพัฒนา platform ให้สามารถขยายเป็นการใช้ประโยชน์ในการทำบทเรียนออนไลน์เสริมการเรียนรู้แก่นักศึกษา และอาจต่อยอดถึงการบริการสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ลดความสับสน ช่วยเพิ่มความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน
2. การดูแลนักศึกษาในภาวะวิกฤติให้ยังมีความใกล้ชิด มีช่องว่างน้อยที่สุด

3. เพิ่มพูนทักษะและสมรรถนะแก่อาจารย์ให้พร้อมต่อ New Normal ที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาของสังคม
4. เป็นโอกาสในการทบทวนเนื้อหาการสอนให้มีความทันสมัย สามารถสื่อสารแก่ผู้เรียนได้อย่างยืดหยุ่น